

GIOACHINO ROSSINI

(1792–1868)

MOJŽÍŠ A FARAON aneb Přechod Rudého moře

Opera o čtyřech jednáních

• První jednání – *Tábor Hebrejců před Memfidou*

Hebrejci v úzkosti prosí Boha, aby ukončil jejich egyptské otroctví a dopřál jim návrat do vlasti. Mojžíš je napomíná pro malověrnost a posiluje je nadějí, že Hospodin brzy zasáhne. Očekává návrat bratra Eliezera, který má u faraona vyjednat propuštění lidu.

Eliezer se vrací spolu s Mojžíšovou sestrou Marií a její dcerou Anaj. Přináší zprávu, že faraon – pod vlivem královny Sinaidy – svolil, aby Hebrejci odešli do pouště a obětovali svému Bohu. Marie zároveň vypráví, že Anaj zůstala věrná svému lidu i přes svůj cit k faraonovu synovi Amenofidovi.

Na nebi se objeví znamení Boží přízně. Mojžíš v prorockém vytržení přijímá Boží příkaz: Izraelité mají povstat ve víře. Lid se shromaždí kolem Mojžíše a slavnostně obnovuje oddanost Zákonu; na důkaz vděku zasvětil Bohu své prvorozené.

Anaj v samotě zápasí se svými city. Přichází egyptský princ Amenofis a snaží se ji zadržet. Střídá prosby s hrozbami a připomíná jí, že jako otrokyně mu náleží. Anaj odolává; poslušnost Bohu a lidu je pro ni víc než láska. Amenofis v hněvu přísahá pomstu.

Hebrejci se připravují k odchodu a oslavují. Anaj nedokáže sdílet všeobecné nadšení a Marie ji vybízí, aby překonala zakázanou lásku. Vtom přichází zpráva: faraon na Amenofidův popud odvolal svůj slib. Mojžíš faraonovi prorokuje strašné rány. Egyptem otřese katastrofa: slunce se zatmí, země se chvěje a v ruinách i ohni se zjevuje Boží hněv.

• PŘESTÁVKA •

• Druhé jednání – *Galerie ve faraonově paláci v Memfidě*

Egypt sužuje temnota. Dav, kněží i dvůr v děsu žádají faraona, aby našel záchranu. Faraon je zdrcen a nechá přivést Mojžíše: tentokrát přísahá, že je ochoten Hebrejce propustit, aby se mohli v poušti modlit a obětovat Hospodinovi.

Mojžíš vzývá Boha a temnota ustupuje. Světlo se vrací jako zázrak, který ohromí celý dvůr. Všeobecnou chválu však kalí Amenofis, jenž v propuštění Hebrejců vidí ztrátu Anaj. Ve snaze zvrátit situaci podněcuje faraona, aby Mojžíšovi nepodléhal.

Faraon oznámí další rozhodnutí: Amenofis se má brzy oženit s asyrskou princeznou Elegynou. Princ se marně snaží skrýt své zoufalství. Královna Sinaida synovi domlouvá; státní povinnost je nade vším a Anaj je pro něj nedosažitelná. Amenofis navenek ustoupí, v jeho nitru však zraje odhodlání nenechat svou vyvolenou odejít.

• Třetí jednání – *Isidin chrám*

V chrámu se koná okázalá slavnost k počtě bohyně Isidy. Kněží, lid i dvůr se snaží obnovit jistotu a řád, který Hospodinovy rány rozvrátily. Přichází Mojžíš a připomíná faraonovi jeho přísahu: Izraelité smejí odejít. Velekněz Osirid provokuje Mojžíše a požaduje, aby se Hebrejci nejprve poklonili egyptským bohům. Velitel stráží Ofid vzápětí přináší zprávy o dalších ranách: Nil se změnil v krev, země je zamořena hmyzem a pouštní vichr nese zkázu. Strach se mění v nenávisť; Egyptané volají po odplatě, Hebrejci po milosti.

Na Mojžíšovo znamení posvátné plameny oltářních ohňů zhasnou a socha Isidy se rozpadne. Všichni ustrnou a faraon konečně přikáže, aby byli Izraelité vyvedeni z Memfidy, leč v okovech. Egyptané jim prorokují smrt v poušti. Mojžíš však svůj lid posiluje: Bůh, který je vyvedl z temnoty, je dovede i ke svobodě.

• PŘESTÁVKA •

• Čtvrté jednání – *Písečné duny u Rudého moře a břeh Rudého moře*

Amenofis nechal Anaj unést a nyní ji vede pouští. Hodlá požádat Mojžíše, aby před zraky Marie požehnal jejich sňatku. Slibuje Anaj svobodu a ujišťuje ji, že se postaví proti vůli svého otce a zachrání Hebrejce, jen když ona s ním zůstane. Anaj prosí Boha o sílu odolat a poté co je najdou Hebrejci, ji Mojžíš postaví před poslední volbu: Egypt a Amenofis, nebo lid a Bůh. Po bolestném vnitřním boji se Anaj podvolí zákonům Pána a zhrzený Amenofis odchází s hrozbou, že před faraonovými vojsky nenajde Mojžíš a jeho lid úniku.

Na břehu moře se Hebrejci modlí k Hospodinovi a okovy jim zázračně spadnou. Vzápětí se objevuje faraonovo vojsko a zděšený lid prosí o záchranu. Mojžíš je vede vlnami moře a Hebrejci bezpečně přecházejí na druhý břeh. Když se je Egyptané pokusí pronásledovat, strhne se bouře a faraon je i se svým vojskem pohlcen vlnami.